herpy

AGAMER

Giant Forest Dragon

Gonocephalus grandis

Gonocephalus grandis er en stor, slank skovagam fra Sydøstasiens regnskove, hvor hannen skifter mellem klart grønt, blåt og næsten sort. Den bliver 50-60 cm og lever i træerne ved vandløb. Arten kræver et højt, fugtigt og godt ventileret terrarie med rindende vand, og de dyr, der sælges, er som regel vildfangne og sarte. Den er kun for erfarne holdere.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Dilophyrus grandis; Goniocephalus grandis; Gonyocephalus grandis* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**50-60 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**8-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Regnskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 150 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-28 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**80-95 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis, parvis eller 1 han med flere hunner**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**6-12 æg**
Inkubation	**60-120 dage** ved 26-28 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Gonocephalus grandis er en slank agam, sammentrykt fra siderne, med lang hale, kraftige kløer og en tydelig kam af torne i nakken og langs ryggen. Hovedet er trekantet med skarpe knoglerygge over øjnene. Hannen har en veludviklet strubesæk, en højere kam og de stærkeste farver: grøn med blå og gule pletter på siderne. Farven kan skifte fra klart grønt til næsten sort på få minutter, og skiftet afhænger af temperatur, humør og stress. Hunnen er mere afdæmpet, med brune striber og marmorering, der gør hende svær at se mellem blade og grene.

Hannen bliver op til 60 cm i alt, heraf omkring 16 cm krop og resten hale. Hunnen er lidt mindre, op til 52 cm. Artsnavnet kommer af latin grandis, stor, og viser til artens størrelse. Arten blev beskrevet i 1845 af John Edward Gray. Slægten *Gonocephalus* er tidligere blevet brugt bredere end i dag, og flere slægtninge fra Ny Guinea og Australien føres nu til andre slægter, så ældre litteratur blander ofte arterne sammen.

Dyret er sky og hurtigt. Når det forskrækkes, springer det til vejrs eller direkte i vandet og svømmer væk. Hannerne er territoriale og truer med oppustet krop, åben mund og stærke farver. I handlen er langt de fleste dyr vildfangne, og de er stressede, tørstige og tit fulde af indvoldsparasitter, når de kommer hjem. Arten er derfor ikke noget for begyndere, og avl i fangenskab er sjælden.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Gonocephalus grandis lever i Sydøstasien. Den findes i det sydlige Thailand, i Laos og Vietnam, på den malaysiske halvø og de nærliggende øer Penang og Tioman, på Sumatra og de små øer ud for dens vestkyst, på Borneo og i Brunei. Typelokaliteten er opgivet som Rangoon i Myanmar.

I naturen er arten almindelig nok til, at den er vurderet som ikke truet.

> **Oprindelig udbredelse:** Thailand, Laos, Vietnam, Malaysia, Indonesien og Brunei.

LEVESTED

Arten bor i tropisk regnskov i lavlandet og i bakkeland og i sumpskov, især i tæt bevoksning langs bække og floder. Her er der varmt og fugtigt hele året, med små temperaturudsving mellem dag og nat.

Voksne hanner kan sidde højt, op til 15 m oppe på stammer og grene. Hunner og unge dyr holder sig lavere og kan sidde på store sten ved vandløbet. Dyret er dagaktivt og soler sig kun kortvarigt, for det får det meste af sin varme fra luften. Føden er hovedsageligt insekter, larver og edderkopper, men der er set dyr, der spiser unge blade, blomster og frugt. Når et rovdyr nærmer sig, kaster dyret sig i vandet og kan gemme sig på bunden, mens det holder fast i sten.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 150 cm (længde × bredde × højde). Højden er vigtigere end gulvarealet, for arten er et trædyr, og hannen vil sidde højt. Angivelserne for minimumshøjden svinger fra 90 til 120 cm; 150 cm giver dyret ro til at trække sig væk fra dig. Store dyr trives bedst i et skræddersyet terrarie af glas eller plade med god ventilation.

Indret med tykke, krydsende grene på 5-10 cm i tykkelse, så dyret kan klatre i flere højder, og med levende planter som ficus, bregner og andre robuste tropeplanter. De giver skjul og holder fugtigheden oppe. Bunden kan være en blanding af kokosfibre, spagnum og lidt sand med et lag løv. En vanddel i bunden af terrariet er nødvendig (se vand). Fugtigheden er artens største udfordring: luften skal være fugtig, men aldrig stillestående, og et lukket terrarie giver luftvejsinfektion og mundbetændelse. Brug netventilation i toppen og i en side, og sørg for, at dyret ikke kan komme til at gnide snuden mod nettet.

Et par kan holdes sammen i et større terrarie, hvis begge dyr har masser af skjul og siddepladser. To hanner må aldrig sættes sammen. Dyrene er hurtige og flygter gerne, så lågen skal lukke tæt.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom

TEMPERATUR

Luften skal være 22-28 °C om dagen og må ikke komme over 30 °C. Under en spot kan der være en varmere plet på 30-32 °C, hvor dyret kan sole sig kort. Natten skal være køligere, 18-22 °C og gerne ned til 16 °C om vinteren. Arten kommer fra skyggefuld skov ved vandløb, og varme er en større fare end kulde.

Den vigtigste temperatur er luftens, for arten soler sig kun lidt. Brug en termostat, og mål på flere højder, for varm luft samler sig i toppen af et højt terrarie. Et dyr, der sidder med åben mund og lys farve, eller som søger ned i vandet hele tiden, har det for varmt og skal straks have det køligere. I en varm dansk sommer kan det være nødvendigt at køle rummet.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 80-95 %, og angivelserne går op til 98 %. Sprøjt terrariet grundigt morgen og aften, eller brug et tågeanlæg eller regnanlæg på timer. Planterne skal nå at tørre lidt mellem sprøjtningerne, og ventilationen skal være god, så fugten ikke bliver til stillestående, klam luft.

Dyret drikker dråber fra blade og grene og fra vandfladen, så sørg for, at der altid er vand at drikke. Er luftfugtigheden for lav, ses indsunkne øjne, rynket hud og besværet hudskifte.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Arten sidder gerne i langsomt strømmende vand, og den afsætter næsten altid sin afføring i vandet. Et kar eller bassin i bunden af terrariet med et lille vandfald eller en pumpe er derfor nødvendigt. Vandet skal over en del af bassinet være dybt nok til, at dyret kan svømme og dykke, og kanten skal give let adgang. Brug et filter eller et kar, der er let at tage ud og tømme. Skift en stor del af vandet hver dag eller hver anden dag, for afføring i vandet giver hurtigt bakterievækst.

LYS OG UVB

Arten skal have UVB og fuldspektret lys. Den hører til Ferguson-zone 2, en øgle, der soler sig i delvis sol eller lejlighedsvis. Monter UVB-røret, så dyret kan komme tæt på, men også kan gemme sig i skygge. Planterne i terrariet har samtidig brug for lys, så plantelysrør er en fordel. Lyset skal være tændt omkring 13 timer om dagen om sommeren og 11 timer om vinteren. Skift UVB-rør efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er hovedsageligt insektædende. Foderet skal være levende og varieret: fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, melorme, larver, snegle og regnorme. Enkelte dyr tager af og til en lille nyfødt mus, men det er ikke nødvendigt. Dyret går ikke efter stillestående føde og kan være svært at få til at spise efter indkøb. Nyankomne dyr kan have brug for at få insekterne tilbudt med en pincet, og et afmagret dyr skal fodres i ro.

Små mængder planteføde kan tilbydes: unge blade, spiselige blomster og lidt blød frugt. Det bør være et tillæg og ikke hovedføden. Alle foderdyr støves med kalk og jævnligt med et vitamintilskud med D3, og de fodres godt, før de gives. Unge dyr fodres dagligt, voksne hver anden eller tredje dag med det, de æder på 10-15 minutter.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Dyret er sky, hurtigt og kan bide hårdt. Det egner sig til at blive set på, ikke til at tage op. Hver gang du åbner terrariet, risikerer du, at dyret kaster sig ud af døren eller i panik løber mod glasset og skader snuden. Arbejd roligt, og hold dig til det nødvendige: foder, vand og rengøring.

Hannen er territorial og truer en anden han ved at puste kroppen op, åbne munden og vise stærke farver. Dyr, der gnider snuden mod glas eller net, bør have flere visuelle afskærmninger, for eksempel bagvæg og planter helt ned til gulvet. Nyindkøbte dyr skal have ro og en afføringsprøve til dyrlægen for parasitter.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hannen har en højere kam, en større strubesæk og stærkere farver end hunnen, og han er lidt større. Hos halvvoksne dyr er kønnet svært at se, og de bør vurderes af en person med erfaring. Alder og størrelse for kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

I naturen sker parringen i regntiden, og hannen farver sig stærkere og forsvarer sit område. En kølig periode om vinteren med 20-24 °C om dagen, 16-20 °C om natten og kortere dage efterligner årstiderne. I terrariet kan et par holdes sammen, hvis der er plads og mange skjul; ellers sættes hunnen ind til hannen en kort tid ad gangen. En han kan også holdes med to hunner. Begge dyr skal være i god foderstand. Der er kun få erfaringer med avl, og tallene her er usikre.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger omkring 6-12 æg pr. kuld i fugtig, løs jord eller humus, gerne mellem rødder. Hun skal have en kasse med en dyb, fugtig bund af jord og vermiculit, som hun kan grave i. Hun kan vogte reden en tid efter lægningen. Antallet af kuld pr. år er ikke dokumenteret. Æglægningsvanskeligheder kan optræde hos svækkede hunner og kræver dyrlæge.

INKUBATION

Æggene lægges i et fugtigt medium som kokosfibre og vermiculit ved 26-28 °C, og højere temperatur kan give død hos fostrene. Æggene klækker efter omkring 60-90 dage; for slægten nævnes op til fire måneder. Tallene bygger på få dyr og skal tages med forbehold. Æggene vendes ikke, og mediet holdes fugtigt, men ikke vådt.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 10 cm lange ved klækningen og er meget sarte. De skal have det lidt køligere end de voksne, en stabil og høj luftfugtighed og så lidt forstyrrelse som muligt. Giv dem et simpelt, rent terrarie med planter, skjul og vand, og fodr dagligt med små, levende foderdyr som bananfluer og små fårekyllinger. Hold øje med, at alle unger æder, og adskil dem, hvis de begynder at slås.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes fejl i klima og vildfangst. Typiske problemer er:

- Luftvejsinfektion og lungebetændelse, når fugtigheden er høj uden ventilation, eller temperaturen er for lav.
- Mundbetændelse efter skader på snude og kæber, ofte fra at gnide mod glas eller net.
- Indvoldsparasitter hos vildfangne dyr. Få en afføringsprøve undersøgt, når dyret er nyt.
- Knoglesvind (metabolisk knoglesygdom) ved for lidt UVB og kalk.
- Dehydrering og afmagring, især hos nyindkøbte dyr, der ikke vil æde.
- Æglægningsvanskeligheder hos hunner.

Gå til en dyrlæge med krybdyrerfaring, hvis dyret holder op med at æde, får åben mund, slim eller hvæsende vejrtrækning, eller har sår i munden.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.